

Parlament Europejski

1. Geneza Parlamentu Europejskiego

Proces jednoczenia państw europejskich po II wojnie światowej rozpoczął, m.in., ówczesny minister spraw zagranicznych Francji - Robert Schuman, uznany za jednego z najważniejszych ojców założycieli Unii Europejskiej. 9 maja 1950 roku przedstawił plan jednoczenia Francji i Niemiec poprzez nadzór nad produkcją węgla i stali. Dla upamiętnienia tego faktu 9 maja obchodzony jest jako Dzień Europy, najważniejsze święto Unii Europejskiej.

18 kwietnia 1951 roku - niecały rok od przedstawienia planu Schumana - sześć państw Europy Zachodniej: Belgia, Francja, Holandia, Luksemburg, Niemcy i Włochy podpisały w Paryżu Traktat o powołaniu Europejskiej Wspólnoty Węgla i Stali. Umowa przewidywała wprowadzenie międzynarodowej kontroli nad produkcją tych dwóch strategicznych dziedzin

przemysłu Francji i Niemiec. Głównymi organami EWWiS były Wspólne Zgromadzenie, Rada Ministrów, Wysoka Władza i Trybunał Sprawiedliwości.

Wspólne Zgromadzenie Europejskiej Wspólnoty Węgla i Stali, stanowiło załączek obecnego Parlamentu Europejskiego. W 1952 odbyła się pierwsza sesja Wspólnego Zgromadzenia Europejskiej Wspólnoty Węgla i Stal, z Henrim Spaakiem jako jego przewodniczącym.

Wspólnota, która wstępnie ograniczała się do utworzenia wspólnego rynku węgla i stali sześciu państw członkowskich, okazała się skuteczna w utrzymywaniu pokoju. Za jej sprawą udało się bowiem połączyć - na równych prawach - europejskich zwycięzców i zwyciężonych z czasów II wojny światowej.

Kolejnym krokiem wiążącym sześć krajów założycielskich EWWiS było powołanie - 25 marca 1957 roku w Rzymie - Europejskiej Wspólnoty Gospodarczej (EWG) i Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej (Euratom).¹

W następstwie utworzenia EWG i Euratom, Wspólne Zgromadzenie EWWiS zostało rozszerzone, tak aby objąć wszystkie trzy Wspólnoty. Pierwsze posiedzenie zgromadzenia, liczącego 142 członków, miało miejsce w dniu 19 marca 1958 r. w Strasburgu. Przyjęło ono nazwę „Europejskie Zgromadzenie Parlamentarne”, którą zmieniono na „Parlament Europejski” w dniu 30 marca 1962 r.²

Pierwszym przewodniczącym Europejskiego Zgromadzenia Parlamentarnego wybrano jednego z ojców Europy - Roberta Schumana.

Z kolei nazwa „Parlament Europejski” została ona wprowadzona na mocy Jednolitego Aktu Europejskiego w 1987 roku.

2. Parlament Europejski podstawowe informacje

- Parlament Europejski reprezentuje obywateli państw członkowskich UE.
- Od 1979 r. posłów do Parlamentu Europejskiego wybiera się co pięć lat w powszechnych wyborach bezpośrednich.
- Do końca obecnej kadencji w skład PE wchodzi 766 posłów ze wszystkich państw członkowskich, zwanych deputowanymi lub członkami Parlamentu.
- W trakcie kolejnych wyborów do Parlamentu Europejskiego w 2014 r. zgodnie z postanowieniami Traktatu z Lizbony do PE wybranych zostanie 751 posłów.

¹http://europarlament.pap.pl/palio/html.run?_Instance=cms_ep.pap.pl&_PageID=1&_menuId=1&_subMenu=1&_nrDep=893&_Checksum=-2000656157

² Teksty informacyjne o Unii Europejskiej, <http://bookshop.europa.eu/pl/teksty-informacyjne-o-unii-europejskiej-pbBAAA08001/>, s.40.

- Miejsca w Parlamencie Europejskim są rozdzielone między państwa członkowskie na podstawie reprezentowanego przez nie odsetka ludności UE, tzn. większe państwa członkowskie mają więcej posłów niż mniejsze kraje, z minimalnym progiem sześciu a maksymalnym dziewięćdziesięciu sześciu członków na państwo.
- Parlament wybiera swojego przewodniczącego na kadencję trwającą dwa i pół roku. Przewodniczący reprezentuje Parlament wobec pozostałych instytucji UE, jak również w stosunkach ze światem zewnętrznym. Wspiera go 14 wiceprzewodniczących. Przewodniczący Parlamentu Europejskiego podpisuje wraz z przewodniczącym Rady wszystkie akty prawodawcze po ich przyjęciu.³
- Po wyborach do PE w czerwcu 2009 r., na przewodniczącego Parlamentu Europejskiego wybrano byłego premiera Polski, Jerzego Buzka (Europejska Partia Ludowa). Obecnie przewodniczącym jest Martin Schulz (Grupa Postępowego Sojuszu Socjalistów i Demokratów w Parlamencie Europejskim).
- Rada Europejska przyjmuje jednomyślnie, z inicjatywy Parlamentu Europejskiego i po uzyskaniu jego zgody, decyzję określającą skład Parlamentu Europejskiego.

Najważniejsze cechy Parlamentu Europejskiego

<http://europarltv.europa.eu/pl/player.aspx?pid=44719fb0-6c0d-460e-b36c-a29800ced4e9>

Łamigłóвка: Ilu europosłów zasiada w Parlamencie Europejskim?

<http://europarltv.europa.eu/pl/player.aspx?pid=eb87c56b-11e4-472d-957c-a29800ce968a>

Strasburg

Co miesiąc odbywa się wielkie zgromadzenie Parlamentu w Strasburgu we Francji - sesja plenarna, na której PE obraduje się nad nowymi projektami prawnymi przesłanymi przez Komisję Europejską. Strasburg to też oficjalna siedziba Parlamentu Europejskiego. Owe główne posiedzenia całego Parlamentu, odbywają się w tym mieście 12 razy w roku.

Bruksela

Dodatkowe posiedzenia plenarne odbywają się w Brukseli. W Brukseli spotykają się również komisje parlamentarne. Tu też zazwyczaj prowadzone są rozmaite prace przygotowawcze. „Konferencja Przewodniczących” – tj. przewodniczący ugrupowań politycznych wraz z przewodniczącym Parlamentu Europejskiego – ustalają porządek obrad posiedzeń plenarnych, a komisje parlamentarne przygotowują projekty zmian w prawodawstwie, które będą przedmiotem obrad (lista komisji dostępna jest na <http://www.europarl.europa.eu/committees/pl/parliamentary-committees.html>).

³ Jak działa Unia Europejska. Przewodnik po instytucjach unijnych, <http://bookshop.europa.eu/pl/jak-dzia-a-unia-europejska-pbNA0113090/> s.9.

Luksemburg

Bieżącymi sprawami administracyjnymi Parlamentu zajmuje się jego Sekretariat Generalny z siedzibą w Luksemburgu i Brukseli. Każde ugrupowanie polityczne ma również własny sekretariat⁴.

3. Praca Parlamentu

Parlament pracuje na podstawie kalendarza prac. Każdy z obszarów prac określany jest innym kolorem: czerwonym, niebieskim, różowym i turkusowym.

Czerwony

Posłowie zbierają się w "czerwonych tygodniach" w sali posiedzeń w Strasburgu. Ponieważ sierpień to miesiąc wakacyjny w instytucjach unijnych, we wrześniu, po przerwie wakacyjnej, organizowane jest dodatkowe posiedzenie w Strasburgu. W Brukseli odbywa się sześć dodatkowych, dwudniowych sesji. Podczas posiedzeń plenarnych deputowani podejmują najważniejsze decyzje. Głosowanie na posiedzeniu plenarnym oznacza zwykle koniec danego etapu procedury ustawodawczej, której poddany jest każdy projekt aktu prawnego. Posłowie wypowiadają się w ten sposób na cały szereg bieżących kwestii politycznych.

Różowy

Jednak zanim projekty trafią na sesję plenarną i poddane zostaną debacie i głosowaniu, posłowie muszą dokładnie się im przyjrzeć i opracować swoje stanowisko w ramach stałych komisji parlamentarnych. Komisje analizują przedstawione projekty, wprowadzają poprawki oraz, jeśli zajdzie taka konieczność, sporządzają sprawozdanie, które zostanie później przedstawione podczas sesji plenarnej. Przewodniczący komisji koordynują prace w ramach Konferencji Przewodniczących Komisji.

Niebieski

Kolorem niebieskim oznacza się tygodnie poświęcone posiedzeniom grup politycznych. Deputowani w Parlamencie Europejskim grupują się według poglądów politycznych, nie natomiast według przynależności narodowej. Nie można być członkiem więcej niż jednej grupy. Można pozostać posłem niezrzeszonym. Niebieskie tygodnie poprzedzają zwykle tygodnie czerwone. Parlamentarzyści spotykają się w ramach swoich grup politycznych raz w miesiącu, głównie w celu przyjęcia stanowiska w sprawie projektów, które trafią na sesję plenarną. Wtedy właśnie grupy określają swoje polityczne priorytety odnośnie najważniejszych aktów prawnych wpisanych do porządku obrad plenarnych.

⁴ Europa w 12 lekcjach, , <http://bookshop.europa.eu/pl/europa-w-12-lekcjach-pbNA3211776/>, s. 23-24.

Turkusowy

W tygodniach „turkusowych” europosłowie koncentrują się na pracy w swoich okręgach wyborczych. W tym czasie uczestniczą także w delegacjach zagranicznych, które służą umacnianiu kontaktów zewnętrznych Parlamentu Europejskiego⁵.

4. Kompetencje PE

Parlament Europejski:

1. Współtworzy prawo obowiązujące w UE (kompetencje ustawodawcze/legislacyjne)
2. Zatwierdza i kontroluje budżet (kompetencje budżetowe)
3. Nadzoruje instytucje Unii (kompetencje nadzorcze/kontrolne)

Ad 1. Kompetencje ustawodawcze/legislacyjne

Najbardziej powszechna procedura przyjmowania przepisów UE określana jest mianem „zwykłej procedury ustawodawczej” i znana jest również jako „procedura współdecyzji”.

W ramach tej procedury Parlament Europejski i Rada UE są równorzędnymi partnerami, a akty prawodawcze przyjmowane przy zastosowaniu tej procedury są aktami wspólnymi Parlamentu i Rady.

Ma ona zastosowanie do większości przepisów UE, które obejmują szeroki zakres dziedzin, na przykład prawa konsumentów, ochronę środowiska czy transport.

W ramach zwykłej procedury ustawodawczej Komisja przedkłada wniosek ustawodawczy, który musi zostać przyjęty zarówno przez Parlament Europejski, jak i Radę. Zgoda Parlamentu Europejskiego jest wymagana dla wszystkich umów międzynarodowych w dziedzinach objętych zwykłą procedurą ustawodawczą.

Szereg innych wniosków wymaga opinii Parlamentu Europejskiego, a jego zgoda konieczna jest w przypadku ważnych decyzji politycznych i instytucjonalnych, jak na przykład aktów prawodawczych w zakresie zabezpieczenia społecznego i ochrony socjalnej, przepisów podatkowych.

Działania Parlamentu Europejskiego stanowią również bodziec do tworzenia nowych aktów prawodawczych. Bada on bowiem roczny plan prac Komisji, rozważa potrzebę opracowania nowych aktów prawodawczych i występuje do Komisji o przedłożenie wniosków ustawodawczych.

⁵<http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?language=pl&type=IM-PRESS&reference=20060105STO04100>

Ad. 2. Kompetencje nadzorcze/kontrolne

Parlament sprawuje demokratyczny nadzór nad pozostałymi instytucjami europejskimi, czyniąc to na kilka sposobów.

Po pierwsze prowadzi – w ramach procesu powoływania nowej Komisji – przesłuchania wszystkich przyszłych członków Komisji oraz jej przewodniczącego. Mianowanie na stanowisko komisarza wymaga zgody Parlamentu.

W 2014 roku po raz pierwszy w historii skład Parlamentu Europejskiego zadecyduje, kto będzie przewodniczył nowej Komisji Europejskiej, organowi wykonawczemu UE odpowiedzialnemu za inicjację działań legislacyjnych oraz nadzór nad ich wprowadzaniem.

Dzięki nowym zasadom, szefowie rządów państw Unii (występujący jako Rada Europejska) proponują kandydata na przewodniczącego KE na podstawie wyników wyborów. Następnie Parlament Europejski wybierze nowego przewodniczącego Komisji Europejskiej większością bezwzględną głosów, tj. musi poprzeć tą kandydaturę minimum 376 z 751 posłów. W związku z tym grupy polityczne wystawiają swoich kandydatów na najważniejsze stanowisko w Unii już w kampanii wyborczej, dając obywatelom wpływ na to, kto zostanie przewodniczącym Komisji Europejskiej⁶.

Ponadto Komisja jest politycznie odpowiedzialna przed Parlamentem, który może uchwalić wotum nieufności, zmuszając całą Komisję do dymisji. W bardziej ogólnym zakresie Parlament sprawuje kontrolę przez regularne badanie sprawozdań przedkładanych mu przez Komisję oraz za pomocą pisemnych i ustnych zapytań poselskich.

Komisarze biorą udział w sesjach plenarnych Parlamentu i w posiedzeniach komisji parlamentarnych. Parlament prowadzi ponadto z prezesem Europejskiego Banku Centralnego regularny dialog dotyczący polityki pieniężnej.

Parlament monitoruje również prace Rady UE. Posłowie do PE regularnie zwracają się do Rady z pisemnymi i ustnymi zapytaniami, a prezydencja Rady jest obecna na sesjach plenarnych Parlamentu i uczestniczy w ważnych debatach. W niektórych obszarach polityki, w tym w zakresie wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa, Rada posiada wyłączne kompetencje decyzyjne. Niemniej jednak Parlament ściśle współpracuje z Radą w tych obszarach.

⁶http://www.europarl.pl/pl/strona_glowna/aktualnosc/news/2014pl/february/100dni_do_wyborow.html;jsessionid=344ABD316FE39DCE3D7C6577CF49183C

Parlament może również sprawować nadzór demokratyczny poprzez rozpatrywanie petycji od obywateli oraz powoływanie komisji śledczych. Parlament wnosi ponadto również wkład w każdy szczyt UE (tj. posiedzenia Rady Europejskiej). Podczas inauguracji szczytu przewodniczący Parlamentu Europejskiego jest proszony o wyrażenie opinii i obaw Parlamentu odnoszących się do aktualnych problemów oraz do punktów porządku obrad Rady Europejskiej.

Ad. 3. Kompetencje budżetowe

Roczny budżet UE przyjmowany jest wspólnie przez Parlament Europejski i Radę Unii Europejskiej. Parlament debatuje nad nim w dwóch kolejnych czytaniach. Budżet nie może wejść w życie bez podpisu przewodniczącego Parlamentu Europejskiego.

Wydatki budżetowe monitoruje parlamentarna Komisja Kontroli Budżetowej. Co roku Parlament podejmuje decyzję o zatwierdzeniu wykonania budżetu przez Komisję za poprzedni rok budżetowy. Zatwierdzenie to nazywane jest „udzieleniem absolutorium”.

5. Grupy Polityczne w PE

Od 1979 r. posłów do Parlamentu Europejskiego wybiera się co pięć lat w powszechnych wyborach bezpośrednich. Wszyscy obywatele UE w wieku powyżej 18 lat (16 lat w Austrii) – czyli około 380 mln osób – są uprawnieni do głosowania⁷.

Grupy polityczne w PE, nazywane też frakcjami, skupiają europosłów ze wszystkich państw członkowskich nie ze względu na narodowość, ale na poglądy polityczne. Na czele każdej z grup stoi jej przewodniczący (lub, w przypadku niektórych grup, dwóch współprzewodniczących). Grupę polityczną może utworzyć 25 europosłów pod warunkiem, że reprezentują co najmniej jedną czwartą państw członkowskich. Przynależność do danej grupy ma wpływ na miejsce zajmowane na sali plenarnej PE.

Działalność grup najbardziej uwidacznia się przy okazji podejmowania decyzji przez Parlament. Na ogół grupy w drodze wewnętrznej dyskusji przyjmują wspólne stanowisko. Nie jest ono jednak wiążące - grupa nie może zmusić żadnego posła do głosowania w określony sposób.

⁷ Jak działa Unia Europejska. Przewodnik po instytucjach unijnych, <http://bookshop.europa.eu/pl/jak-dzia-a-unia-europejska-pbNA0113090/> s.9-11.

W obecnej kadencji PE (2009 – 2014) europosłowie zasiadają w siedmiu grupach politycznych. Są to:

1. Grupa Europejskiej Partii Ludowej (Chrześcijańscy Demokraci) (EPP)
2. Grupa Postępowego Sojuszu Socjalistów & Demokratów (S&D)
3. Grupa Porozumienia Liberalistów i Demokratów na rzecz Europy (ALDE)
4. Grupa Zielonych / Wolne Przymierze Europejskie (Verts/ALE)
5. Europejscy Konserwatyści i Reformatorzy (ECR)
6. Konfederacyjna Grupa Zjednoczonej Lewicy Europejskiej - Nordycka Zielona Lewica (GUE/NGL)
7. Europa Wolności i Demokracji (EFD)

Osobną grupę stanowią posłowie niezrzeszeni (NI)

Polacy należą do czterech z nich:

- w największej - Europejskiej Partii Ludowej są europarlamentarzyści Platformy Obywatelskiej i Polskiego Stronnictwa Ludowego;
- w grupie Postępowych Socjalistów i Demokratów - europosłowie Lewicy (SLD , Unia Pracy, Twój! Ruch),
- we frakcji Europejskich Konserwatystów i Reformatorów - Prawo i Sprawiedliwość oraz Polska Razem Jarosława Gowina,
- w grupie Europa Wolności i Demokracji - Solidarna Polska.

Razem 51 europarlamentarzystów z Polski.

Wyszukiwarka posłów według kraju i grupy politycznej
<http://www.europarl.europa.eu/meps/pl/crosstable.html>

ABC instytucji UE

Parlament Europejski

Jedyné ciało UE wybierane w wyborach bezpośrednich. Reprezentuje 500 mln obywateli UE. Ma kluczową rolę w wyborze przewodniczącego Komisji Europejskiej.

751 deputowanych

W okresie przejściowym, po rozszerzeniu UE o Chorwację, liczba posłów wzrosła do 766.

W 2014 r., zgodnie z przepisami Traktatu z Lizbony, wybierzemy 751 deputowanych.

Liczba mandatów w 2014 r.

21	17	21	13	96	6	11	21	54	74	11	73	6	8	11	6	21	6	26	18	51	21	32	8	13	20	73	
BELGIA	BUŁGARIA	CZECHY	DANIA	NIEMCY	ESTONIA	IRLANDIA	GRECJA	HISZPANIA	FRANCJA	CHORWACJA	WŁOCHY	CYPR	ŁOTWA	LITWA	LUKSEMBURG	WĘGRY	MALTA	HOLANDIA	AUSTRIA	POLSKA	PORTUGALIA	RUMUNIA	SŁOWENIA	SŁOWACJA	FINLANDIA	SZWECJA	WIELKA BRYTANIA

Komisja Europejska

proponuje i egzekwuje unijne prawo, monitoruje traktaty i działanie UE.

Rada Unii Europejskiej

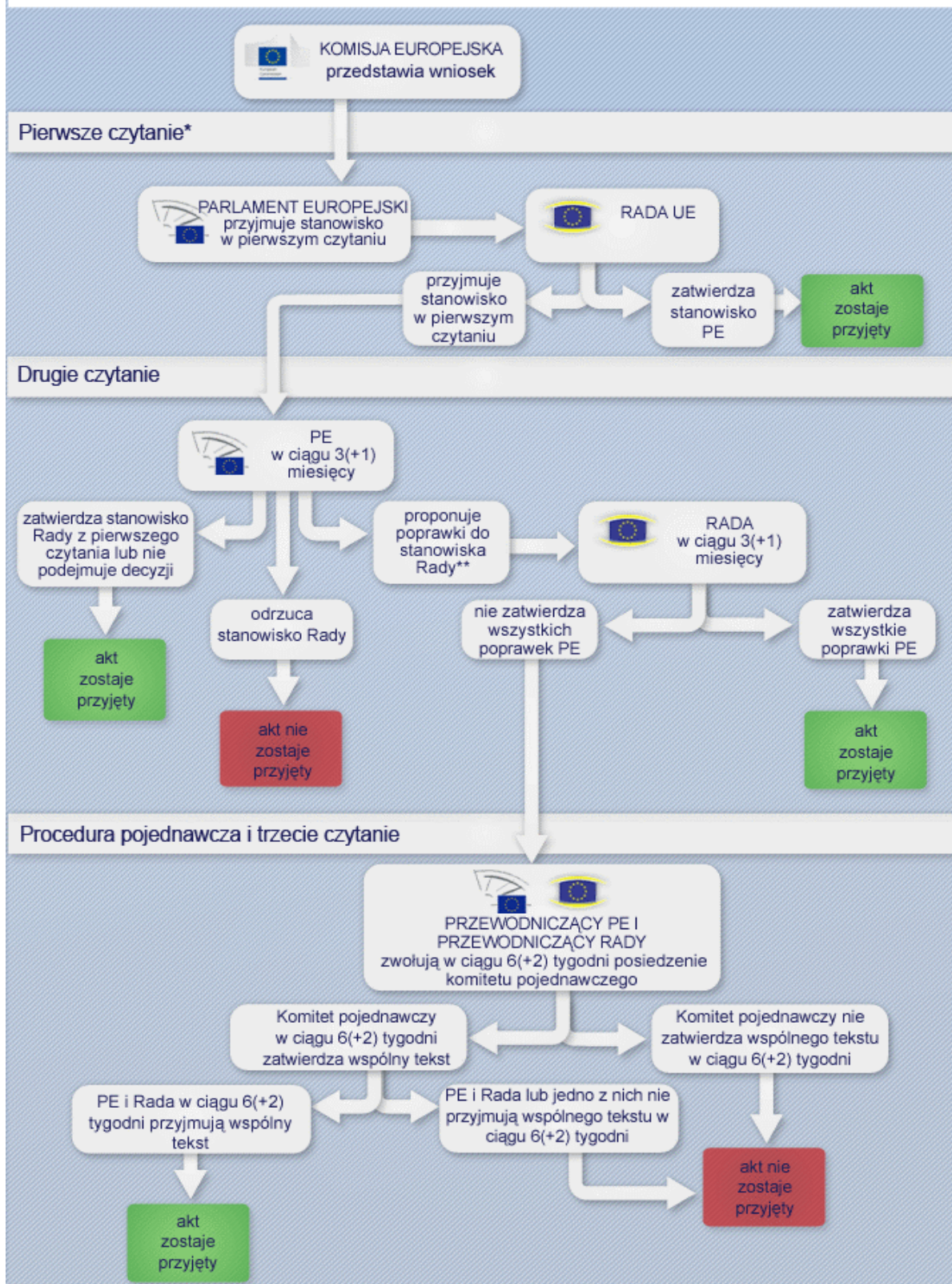
Ministrowie rządów krajów Unii. Dzielą uprawnienia budżetowe i legislacyjne z Parlamentem Europejskim.

Rada Europejska

Szefowie państw lub rządów UE. Ciało strategiczne, które decyduje o kierunkach działania Unii.

Punkt Informacji Europejskiej
EUROPE DIRECT - POZNAŃ

Sektorowe akty ustawodawcze są co do zasady przyjmowane przez Radę i Parlament Europejski za pomocą zwykłej procedury ustawodawczej (współdecyzji).

Źródło: <http://www.consilium.europa.eu/special-reports/mff/decision-making-process03?lang=pl>

Rozkład miejsc w sali posiedzeń plenarnych

Podział członków grup politycznych

	Grupa Europejskiej Partii Ludowej (Chrześcijańscy Demokraci)	274
	Grupa Postępowego Sojuszu Socjalistów i Demokratów w Parlamencie Europejskim	194
	Grupa Porozumienia Liberatów i Demokratów na rzecz Europy	85
	Grupa Zielonych /Wolne Przymierze Europejskie	58
	Europejscy Konserwatyści i Reformatorzy	57
	Konfederacyjna Grupa Zjednoczonej Lewicy Europejskiej / Nordycka Zielona Lewica	35
	Europa Wolności i Demokracji	31
NI	Niezrzeszeni	32
	Razem	766

Źródło: <http://www.europarl.europa.eu/meps/pl/hemicycle.html>, 27.01.2014 r.

Parlament w przyszłości

Wybory europejskie 22-25 maja 2014

Wyborcy z UE zdecydują o politycznym kształcie przyszłego Parlamentu.

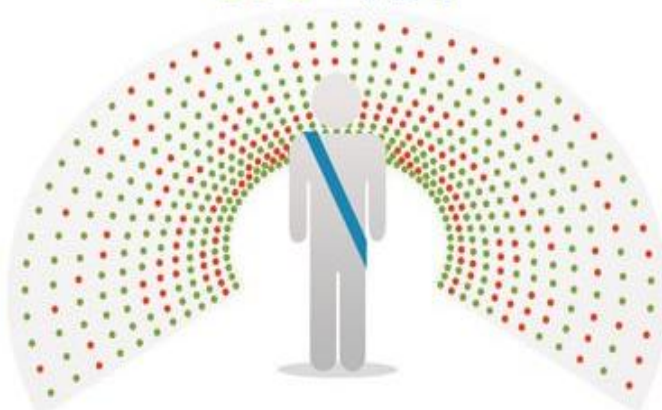

Pierwsze zadanie przyszłego Parlamentu: wybór nowego przewodniczącego Komisji Europejskiej

Większość grup politycznych jest związana z pan-Europejskimi partiami politycznymi i te partie mają przedstawić swoich kandydatów na szefa Komisji Europejskiej.

Ten wybór musi być potwierdzony przez większość bezwzględną posłów

376 / 751

Źródła:

Wyżej wymienione

Oraz

- <http://www.europarl.europa.eu/portal/pl>
- **Informacje o PE – publikacje (pełen zestaw publikacji nt PE)**
<http://www.europarl.pl/pl/poslowie-parlament-i-ty/informacje-o-pe.html>
- Discover the European Union with EuroparlTV
<http://europarltv.europa.eu/pl/home.aspx>

Przygotował:

Punkt Informacji Europejskiej

Europe Direct – Poznań

przy Wielkopolskiej Izbie Rzemieślniczej w Poznaniu

al. Niepodległości 2, 61-874 Poznań

tel. 61 8521670

e-mail: europedirect-poznan@irpoznan.com.pl, www.europe-direct.poznan.pl

Projekt współfinansowany ze środków Komisji Europejskiej

